

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO- EPIDEMIOLOGICZNA w OLSZTYNIE LABORATORIUM w ELBLĄGU	INSTRUKCJA	STRONA 1 / LICZBA STRON 3
	I-06/PO-OBŻ-03	WYDANIE 2
	Pobieranie próbek wody do badań chemicznych	DATA OBOWIĄZYWANIA: 30.10.2019r.

Egzemplarz
Nieaktualizowany

Instrukcja określa tryb postępowania podczas pobierania i transportu próbek wody do badań chemicznych z zaworów i kurków zainstalowanych na przewodzie wodociągowym oraz basenów kąpielowych.

Instrukcja obowiązuje wszystkie osoby pobierające próbki do badań wykonywanych w Laboratorium Oddziału Badania żywności w Elblągu (próbkobiorców PSSE i próbkobiorców indywidualnych).

W przypadku pobierania próbek przez próbkobiorców indywidualnych, Laboratorium nie ponosi odpowiedzialności za sposób pobierania próbek oraz warunki ich transportu i przechowywania do chwili ich dostarczenia do badań. Przekazane przez Laboratorium wyniki badań nie uwzględniają, zatem niepewności związanej z pobieraniem próbek.

1. Pojemniki na próbki – rodzaj, sposób napełniania.

1.1. Próbki wody należy pobierać do pojemników z tworzyw sztucznych, przygotowanych w laboratorium.

W przypadku próbkobiorców indywidualnych dopuszcza się pobieranie próbek do pojemników z tworzywa sztucznego o pojemności 1,5 l z zastrzeżeniem, że **nie wolno używać butelek po wodach i napojach smakowych.**

BADANY PARAMETR	RODZAJ POJEMNIKA (pojemność pojemnika)	ODCZYNNIK STOSOWANY DO UTRWALENIA (w laboratorium)	SPOSÓB NAPEŁNIANIA POJEMNIKA
Woda pobierana z kurków lub zaworów na przewodach wodociągowych			
Stężenie ołowiu, kadmu, niklu, chromu, manganu, glinu, miedzi, sodu, cynku	tworzywo sztuczne (100 ml)	Kwas azotowy HNO ₃ pH 1 do pH 2	próbkę pobierać napełniając pojemnik do przewężenia , tak, aby nie dopuścić do przelania wody (nie można dopuścić do wypłukania środka utrwalającego)
Stężenie arsenu, antymonu, selenu, sodu	tworzywo sztuczne (100 ml)	Kwas solny HCl pH 1 do pH 2	próbkę pobierać napełniając pojemnik do przewężenia , tak, aby nie dopuścić do przelania wody (nie można dopuścić do wypłukania środka utrwalającego)
Stężenie rtęci	tworzywo sztuczne (100 ml)	Kwas solny HCl do pH 1	próbkę pobierać napełniając pojemnik do przewężenia , tak, aby nie dopuścić do przelania wody (nie można dopuścić do wypłukania środka utrwalającego)
Woda z pływalni (niecka basenowa)			
Stężenie glinu	tworzywo sztuczne (100 ml)	Kwas azotowy HNO ₃ pH 1 do pH 2	próbkę pobierać bezpośrednio do butelki, napełniając pojemnik zgodnie z pkt. 3

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO- EPIDEMIOLOGICZNA w OLSZTYNIE LABORATORIUM w ELBLAGU	INSTRUKCJA	STRONA 2 / LICZBA STRON 3
	I-06/PO-OBŻ-03	WYDANIE 2
	Pobieranie próbek wody do badań chemicznych	DATA OBOWIĄZYWANIA: 30.10.2019r.

1.2. Cechy charakterystyczne odczynników stosowanych do utrwalania oraz odpowiednie środki bezpieczeństwa w przypadku rozlania albo kontaktu ze skórą lub oczami.

odczynnik utrwalający	typowy wygląd	nietypowy wygląd	środki bezpieczeństwa w przypadku rozlania albo kontaktu ze skórą lub oczami
Kwas solny HCl	bezbarwna ciecz	ciecz zabarwiona, np. żółtawy kolor	Kontakt z oczami: natychmiast przepłukać dużą ilością wody przy odchylniej powiece. Jeżeli są soczewki kontaktowe i dają się łatwo usunąć – wyjąć je i nadal płukać oczy. Unikać silnego strumienia wody z uwagi na ryzyko mechanicznego uszkodzenia rogówki. W czasie płukania chronić niepodrażnione oko przed dostaniem się do niego roztworu kwasu. Po wypłukaniu założyć jałowy opatrunek i bezzwłocznie skontaktować się z okulistą. Kontakt ze skórą: zdjąć zanieczyszczoną odzież, skórę zmyć dużą ilością bieżącej, chłodnej wody. Nie stosować mydeł ani zasadowych środków zobojętniających. Udać się do lekarza w celu opatrzenia oparzeń. W razie połknięcia: podać poszkodowanemu wodę do picia (przynajmniej dwie szklanki), nie dopuścić do wymiotów (możliwość perforacji) Natychmiast powiadomić lekarza. Nie próbować Rozlanie: usuwanie zwykle przez splukanie dużą ilością wody i wietrzyć pomieszczenie.
Kwas azotowy (V) HNO ₃			

UWAGA: Nie stosować pojemników z odczynnikiem utrwalającym mającym nietypowy kolor!

2. Tryb postępowania w przypadku pobierania próbek wody z kurków lub zaworów na przewodach wodociągowych

2.1. Jeżeli celem pobierania jest kontrola jakości wody do spożycia przez ludzi dostarczanej przez producenta wody, należy:

- przed przystąpieniem do pobierania zdjąć z kurka wszelkie dodatkowe urządzenia (np. filtr, perlator, sitko)
- wylot kurka lub zaworu umyć i płukać wodą wypływającą jednolitym strumieniem przez ok. 2-3 min. lub dłużej, aż do uzyskania stałej temperatury mierzonej w strumieniu,

Uwaga: Czasami może być konieczne spuszczenie większej ilości wody swobodnym strumieniem nawet przez 30 min. np. w przypadku pobierania próbek z sieci, w której może osadzać się osad, którego usunięcie jest niezbędne przed pobraniem próbki.

2.2. W specjalnych sytuacjach np. w ramach dochodzenia epidemiologicznego lub jeżeli celem pobierania jest zbadanie wpływu materiałów konstrukcyjnych na jakość wody, próbki pobierane są bezpośrednio po otwarciu kurka.

Uwaga: Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z 7.12.2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, zał. 3, część C, pkt. 2.1 – próbki na potrzeby kontroli zgodności określonych parametrów chemicznych (w szczególności miedzi, ołowiu i niklu) są pobierane u konsumenta bez uprzedniego spuszczenia wody. W ciągu dnia należy pobrać losową próbkę o objętości jednego litra. Jako rozwiązanie alternatywne można stosować metody z ustalonym czasem stagnacji).

3. Tryb postępowania w przypadku pobieranie próbek wody z pływalni

3.1. woda z niecek basenowych:

- próbki wody z niecki należy pobierać bezpośrednio do butelki z głębokości ok. 30 cm oraz w miarę możliwości w odległości 1 m od ściany basenu,
- butelkę należy zanurzyć pod powierzchnię wody skośnie, otworem do dołu i na odpowiedniej głębokości napełnić odwracając ją do pozycji pionowej; po napełnieniu wyjąć butelkę na powierzchnię; natychmiast zamknąć i sprawdzić, czy nie pozostały w niej pęcherzyki powietrza,
- odnotować temperaturę wody w momencie pobrania,

3.2. woda z systemu cyrkulacji:

- próbki należy pobierać z kurków poborowych zlokalizowanych na przewodzie doprowadzającym wodę uzdatnioną do niecki basenowej zgodnie z pkt. 2.1.

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO- EPIDEMIOLOGICZNA w OLSZTYNIE LABORATORIUM w ELBLAGU	INSTRUKCJA	STRONA 3 / LICZBA STRON 3
	I-06/PO-OBŻ-03	WYDANIE 2
	Pobieranie próbek wody do badań chemicznych	DATA OBOWIĄZYWANIA: 30.10.2019r.

4. Postępowanie z próbkami w czasie przechowywania i transportu

- próbki należy trwale oznakować tak, aby w laboratorium nie było trudności z identyfikacją próbek,
- próbki należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem, rozlaniem i zanieczyszczeniem zarówno podczas pobierania jak i transportu,

Instrukcję opracowano na podstawie:

PN- ISO 5667-5 Jakość wody. Pobieranie próbek. Część 5: Wytyczne dot. pobierania próbek wody do picia ze stacji uzdatniania wody i systemów dystrybucji.

PN-EN ISO 5667-3 Jakość wody. Pobieranie próbek. Część 3: Utrwalanie i postępowanie z próbkami wody.